

כללי יישום מומלצים¹ לצורך קיום החובות המוטלות על עורכי דין ורואי חשבון (על פי תיקון מס' 13 לחוק איסור הלבנת הון)²

גרסה מספר 1: מעודכנת לתאריך 3.9.2015

חלק א' – מבוא כללי

1. ביום 30.7.14 התקבל בכנסת תיקון מספר 13 לחוק איסור הלבנת הון, ("החוק"), המטיל חובות על עורכי דין ורואי חשבון, שהוגדרו כנותני שירות עסקי, בכפוף לנוסח צו שיאושר.
2. ביום 2.12.14 אושר בכנסת נוסח צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, ניהול רישומים של נותן שירות עסקי למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשע"ה-2014 ("הצו").
3. שני התיקונים הנ"ל מחילים חובות מוגדרות על עורכי הדין ורואי החשבון ומגדירים את סמכויות הפיקוח והסנקציות בגין הפרת החובות.
4. התיקונים ייכנסו לתוקף יישומי מחייב החל מיום 2.9.15.
5. מהות מסמך זה היא להציע כללי יישום על פי הוראות החוק החדשות ולנתח את השאלות שעשויות לעלות במסגרת העבודה השוטפת של נותן שירות עסקי.
6. כללי היישום נבנו על ידי עריכת איזון בין הצורך להחיל ציות נאות ואפקטיבי לבין הקושי המנהלתי והמהותי הנובע מהחלת חובות שחלקן ניתן לפרשנות.
7. מסמך זה כולל תיאור כללי של הוראות החוק והצו ותוכן תהליכי העבודה הנדרשים מכח הצו (חלק ב').
לאחר מכן יובא תיאור מפורט של נוהלי העבודה השוטפים המומלצים והחיוניים לעמידה בעקרונות הציות הנדרשים והימנעות מאיסור הלבנת הון (חלק ג').

¹ מסמך זה הוכן על בסיס דיונים ועקרונות שלובנו מול יחידת הממונה במשרד המשפטים והרשות לאיסור הלבנת הון. מדובר בתחום דינמי ויש להבהיר כי אין באמור במסמך כדי להגביל את סמכות הממונה לקבוע מדיניות אחרת ויש להתעדכן הן מאתר הממונה והן ממקורות מידע ועדכונים שונים, כולל של קובץ זה, בכדי להימנע משגיאות המתבססות על פערים בין האמור במסמך לבין המדיניות הנוהגת כפי שתיקבע מעת לעת.

² נוסח מלא של החוק, הצו, הכלל האתי, התקנות הרלבנטיות ונוהלי הפיקוח יפורסם באופן מרוכז באתר הלשכה.

ועדת היגוי לכללי איסור הלבנת הון על נותני שירות עסקי
לשכת עורכי הדין בישראל

חלק ב' – תיאור כללי של הגדרות ותהליכים המובנים בחוק ובצו

החוק כולל, בין היתר, את ההגדרות הרלבנטיות הבאות:

8. **הלקוח** מוגדר כמי שמבקש שירות עסקי מנותן השירות העסקי ואינו מעסיקו.
9. **נותן השירות העסקי** מוגדר כמי שמבצע או מתבקש לבצע בעבור לקוח שירות עסקי במסגרת שירות מקצועי מטעמו.
10. **פעולה "בפיקוח בית משפט"** מוגדרת כפעולה המבוצעת על פי הוראות כל דין תחת פיקוח בית משפט, לרבות פעולות במסגרת כינוס נכסים, פירוק חברות, צו הקפאת הליכים לפי סעיף 350(ב) לחוק החברות, אפוסטרופסות או ניהול עיזבון;
11. **שירות עסקי** מוגדר כאחת מהפעולות הבאות:
- קניה, מכירה או חכירה לדורות של נכסי דלא נידי;
  - קניה או מכירה של עסק;
  - ניהול נכסי הלקוח, ובכלל זה ניהול כספים, ניירות ערך ונכסי דלא נידי, וכן ניהול חשבונות של לקוח בתאגיד בנקאי (או בגוף דומה);
  - קבלה החזקה או העברה של כספים לצורך הקמה או ניהול של תאגיד;
  - הקמה או ניהול של תאגיד, עסק או נאמנות לאחר.

הצו כולל, בין היתר, את ההגדרות הרלבנטיות הבאות:

12. **לקוח חוזר** מוגדר כלקוח שנותן השירות העסקי נתן לו שירות עסקי פעם אחת לפחות במהלך תקופה של שנה טרם בקשת השירות העסקי, **או** לקוח שנותן השירות העסקי נתן לו שירות עסקי לפחות פעמיים במהלך תקופה של 4 השנים טרם בקשת השירות העסקי **או** לקוח שנותן השירות העסקי מבקש להגדירו לקוח חוזר והודיע על כך ללקוח.
- הלכה למעשה, יכול נותן השירות העסקי להגדיר מתחם רחב של לקוחות כ"לקוח חוזר", וכל מה שנדרש הוא להודיע ללקוח. הגדרה זו מקלה על הליך הזיהוי וההכרה במקרים מסויימים.
13. **הרשימה** מוגדרת כרשימה מרוכזת של ארגוני טרור מוכרזים ושל מי שהוכרז אדם שהוא פעיל טרור, שפורסמה לפי סעיף 47(ב)(1)(ג) לחוק איסור מימון טרור ושקישור אליה פורסם באתר האינטרנט של הממונה³; וכן ארגון או אדם כאמור, שהודעה על הכרזתו כארגון טרור או כאדם שהוא פעיל טרור הומצאה לנותן השירות העסקי בדרך שנקבעה לפי סעיף 47(ב)(1)(ב) לחוק איסור מימון טרור ונותן השירות העסקי לא קיבל הודעה על ביטולה.
- הכוונה לפרסם קישור אינטרנטי לרשימה וכל מה שנדרש הוא לוודא שלא מבצעים פעולה עבור מי שהוכרז כארגון טרור או פעיל טרור.

³ כתובת אתר הממונה בה ניתן למצוא את הקישור לרשימה היא:

<http://index.justice.gov.il/Units/FBPS/Pages/default.aspx>

ועדת היגוי לכללי איסור הלבנת הון על נותני שירות עסקי לשכת עורכי הדין בישראל

חלק ב' (המשך) - חובות זיהוי והכרת לקוח ופעולות נלוות

14. לפני מתן שירות עסקי ביחס לאחת מהפעולות המוגדרות בחוק, יש לבצע הליך של זיהוי והכרת הלקוח.
15. במסגרת זו, נדרש הלקוח למלא את הטופס שבתוספת הראשונה ("הטופס").
16. מדובר בטופס אחיד ומובנה, שכולל מספר חלקים עליהם שיפורטו בכללים אלה.
17. יש להקפיד על כך שהלקוח הוא זה שממלא את הטופס. במקרה שמדובר בלקוח שהוא תאגיד, הטופס ימלא על ידי מורשה חתימה, מיופה כוח או בעל כתב מינוי לפעול מטעם התאגיד. החלקים אותם נדרש הלקוח לבצע מפורטים להלן:
  - 17.1. הלקוח ממלא את פרטי הזהות שלו (שם, כתובת, מס' זיהוי, תאריך לידה וכו'). במקרה בו מדובר בתאגיד, על הלקוח למלא את פרטי בעלי שליטה בתאגיד, עד לרמת היחידים.
  - 17.2. הלקוח ממלא פרטי הכרה הנוגעים לסוג עסקיו, ומקור הכספים שנועדו לביצוע הפעולה הרלבנטית לשירות העסקי המתבקש ומטרת הפעולה האמורה.
  - 17.3. הלקוח ממלא את סוג השירות העסקי המתבקש ומוסר פרטים נוספים ביחס לשירות.
  - 17.4. הלקוח נדרש להצהיר האם הפעולה מתבקשת עבורו או עבור אדם אחר, ובמקרה שכזה לציין את פרטי אותו אחר.
  - 17.5. הלקוח נדרש למלא, במקרה בו זהות הנהנה איננה ידועה, את הסיבה לכך ולהתחייב להעביר את פרטי הנהנה מיד עם היוודע.
  - 17.6. במקרה בו מדובר באיש ציבורי, הלקוח נדרש למלא חלק ספציפי של שאלות נוספות (החלק הנוסף מובנה בטופס).
18. נותן השירות העסקי מחוייב לערוך בדיקה שהלקוח אינו משתייך לרשימת פעילי טרור לפני מתן השירות העסקי ובהמשך - אחת לחצי שנה.
19. בסיום מילוי הטופס חותם הלקוח על זהות הנהנה והצהרה שהפרטים נכונים ועל הסכמה שהטופס יישמר אצל נותן השירות העסקי לתקופות שנקבעו (5 שנים ממועד ביצוע הפעולה או לתקופה ארוכה יותר אם נדרש לעשות כן בכתב על ידי הממונה, במקרים שבהם המסמכים נדרשים לצורך חקירה או פיקוח).
20. לאחר הליך הזיהוי וההכרה, נותן השירות העסקי מבצע בחינת סיכון למעורבות בהלבנת הון וממלא בטופס את תאריך ביצוע הבחינה האמורה.
21. קיים הליך מקל של זיהוי והכרה למי שמוגדר כלקוח חוזר.
22. הליכים נלווים נוספים:
  - 22.1. מעקב חצי שנתי אחר השתייכות כמוכרז/פעיל טרור.
  - 22.2. פעולות נוספות ללקוח חוזר.
  - 22.3. שמירת טפסים ו/או ביעורם לאחר חלוף הזמן.

ועדת היגוי לכללי איסור הלבנת הון על נותני שירות עסקי לשכת עורכי הדין בישראל

חלק ב' (המשך) – חובת נותן השירות העסקי לאמת פרטים

23. לאחר השלמת מילוי הטופס על ידי הלקוח כמתואר לעיל, נדרש נותן השירות העסקי לבצע אימות לפרטי הזיהוי של הלקוח.

24. לנותן השירות העסקי נתונות שתי אפשרויות של זיהוי. האחת פנים אל פנים (סעיף 6 לצו) והשניה זיהוי שאינו פנים אל פנים (סעיף 7 לצו).

25. זיהוי פנים אל פנים ייחשב כזיהוי שהתבצע על ידי נותן שירות עסקי או מי מעובדיו, בעל רישיון לעריכת דין בישראל, נציג דיפלומטי או קונסולארי ישראלי בחוץ לארץ, רשות שצוינה כאמור בסעיף 6 לאמנה לביטול דרישת האימות, או בדרך אחרת שאישר הממונה לנותן השירות העסקי.

26. במקרה בו לא מתאפשר לבצע זיהוי פנים אל פנים (וזאת לאחר שננקטו אמצעים סבירים לצורך זיהוי הלקוח ועדכון הרישומים בהתאם) ניתן לבצע זיהוי של הלקוח באמצעות טכנולוגיה של היועדות חזותית שתאפשר זיהוי ברור של הלקוח. במקרה כזה יש לקבל מהלקוח העתק של מסמך הזיהוי: לגבי יחיד - דרכון או תעודת זהות, ולגבי תאגיד - תעודת התאגדות.

27. אם לנותן שירות עסקי מתעורר ספק לגבי זהות הלקוח, יבקש מהלקוח מסמך זיהוי נוסף הנושא תמונה, שם ומספר זיהוי.

28. בסיום האימות נותן השירות העסקי צריך לחתום במקום המתאים בטופס (בהתאם לסוג האימות).

29. במקרה בו הלקוח מסר פרטים או מסמכי זיהוי שעל פניהם אינם סבירים, **בנוגע לזהות הלקוח או הנהנה**⁴, יש לבצע הליך של הכרת הלקוח פעם נוספת או לברר מול הלקוח את הדברים.

30. שם ומספר זהות ביחיד שהוא תושב ייבדקו לפי תעודת זהות או לפי תעודת עולה (עד 30 ימים מיום הנפקתה) או לפי דרכון ישראלי תקף או לפי רישיון נהיגה תקף, הכולל את תמונת בעל הרישיון.

31. ניתן לאמת את הפרטים גם לפי או העתק מאושר של איזה מהמסמכים הנ"ל.

32. נותן השירות העסקי צריך לשמור העתק מצולם של מסמך הזיהוי.

33. שם ומספר זהות ביחיד שהוא תושב חוץ ייבדקו על פי דרכון חוץ או תעודת מסע או העתק מאושר שלהם.

נותן השירות העסקי ישמור העתק מצולם שלהם. היה היחיד תושב האזור, ניתן לרשום את פרטי הזיהוי גם על פי כרטיס מגנטי שהנפיק המנהל האזרחי, ונותן השירות העסקי ישמור העתק מצולם שלו.

34. זיהוי תאגיד הרשום בישראל (שם, מספר זהותו ותאריך ההתאגדות שלו) יבוצע על פי נסח עדכני של פרטי החברה מרשם החברות או תעודת הרישום או על פי העתק מאושר

⁴ מדובר בפרט זיהוי שעל פניו איננו סביר, כגון שם או כתובת, ואין מדובר בתשואל על נתונים מעוררי ספק בהקשרים או בחלקים אחרים (כגון מקור הכספים).

ועדת היגוי לכללי איסור הלבנת הון על נותני שירות עסקי לשכת עורכי הדין בישראל

שלה;

חסר בתעודה אחד הפרטים – ניתן להשלימו על פי אישור של עורך דין; זיהוי הנציג מטעם התאגיד יהיה על פי העתק מאושר של יפוי כוח לנציג מטעם התאגיד לקבל את השירות העסקי עבורו. גם כאן יישמרו מסמכי הזיהוי (או העתקים) על ידי נותן השירות העסקי.

35. זיהוי תאגיד בחו"ל (שם, מספר זהותו, תאריך ההתאגדות שלו והמען שלו) יבוצעו על פי מסמך המעיד על רישום התאגיד הזר או על פי העתק מאושר ממסמך זה. חסר במסמך אחד הפרטים כאמור – על פי אישור של עורך דין. בתאגיד שהואגד במדינה שלא מתקיים בה רישום לגבי תאגידי מסוגו, יקבל נותן השירות העסקי אישור של עורך דין על כך שלא קיים רישום במדינת ההתאגדות. גם במקרה זה יישמרו מסמכי הזיהוי (או העתקים) על ידי נותן השירות העסקי.

36. כשמדובר בקטין שטרם מלאו לו 16 שנים – יבוצע הזיהוי על די מסמך זיהוי של אחד מאפוטרופסיו של הקטין.

37. לגבי זהות הנהנה רשאי נותן השירות העסקי להתבסס על הצהרת הלקוח ולאמתה באמצעות שימוש בכל כלי שייראה בעיניו סביר או מהימן. גם חיפוש באינטרנט יהיה קביל לעניין זה.

חלק ב' (המשך) – חובת נותן השירות העסקי לבדוק מול הרשימה

38. נותן השירות העסקי נדרש לבצע בדיקה מול הרשימה ולוודא שלא מצויים בה שם או מספר זהות של הלקוח, הנהנה ובעל השליטה טרם מתן השירות העסקי.

39. נותן השירות העסקי נדרש לבדוק זאת אחת לשה חודשים על כל התיקים הפתוחים של שירות עסקי שטרם הסתיים.

חלק ב' (המשך) – חובת נותן השירות העסקי לעיין בטופס שמולא ולבחון את הסיכון להלבנת הון

40. לאחר מילוי הטופס, קמה לנותן השירות העסקי החובה לעיין בו ולבחון את הסיכון להלבנת הון ולמימון טרור.

41. מטרת העיון היא כפולה. הראשונה, נותן השירות העסקי נדרש לבצע את בחינת הסיכון להלבנת הון ומימון טרור על פי הכללים שיצוינו להלן וכן לתעד את תאריך ביצוע הבחינה האמורה. המטרה השניה היא לאפשר לנותן השירות העסקי להסתמך על טופס שמולא על ידי לקוח לבקשתו של עורך דין אחר, במקרה בו ישנם מספר עורכי דין המייצגים את הלקוח באותו שירות עסקי.

42. הליך בחינת הסיכון מתבצע בהתאם לשיקול דעתו הסובייקטיבי של נותן השירות העסקי ובהתאם למסמכי הכרת הלקוח שמולאו והמפקח איננו מבקר את תוצאות הליך בחינת הסיכון ובלבד שההליך בוצע. עם זאת, מתן שירות עסקי מקום שרמת הסיכון להלבנת הון היא גבוהה מהווה עבירה משמעותית.

43. הליך הבחינה הוא משמעותי במיוחד לנוכח היותו החיץ ונקודת הפרדה בין חובות נותן השירות העסקי על פי החוק והצו לבין חובות נותן השירות העסקי מכח כללי האתיקה, שכן, כאשר הבחינה מובילה את נותן השירות העסקי להסיק שמדובר בעסקה

ועדת היגוי לכללי איסור הלבנת הון על נותני שירות עסקי לשכת עורכי הדין בישראל

ברמת סיכון גבוהה אז עליו להימנע מביצועה, אלא אם יקבל מידע שיהא בו כדי להפחית את רמת הסיכון אותה הגדיר, על בסיס המידע שמצוי בפניו.

44. בהקשר זה יש לזכור כי לפי המצב החוקי גם טרם התיקון, ביצוע פעולה כאשר נותן השירות העסקי מודע (ממש ואין די בעצימת עיניים) למקור בעייתי של הכספים תיחשב כעבירה פלילית. על כן, כאשר יש חשש לסיכון גבוה למעורבות בהלבנת הון אז מוטב לנותן השירות העסקי להימנע מלקחת את הסיכון כי פעולותיו תיבחנה בכדי לוודא שלא היתה אצלו מודעות של ממש.

45. הבחינה של הסיכון להלבנת הון ומימון טרור צריכה להתבסס, בין היתר, על מאפייני הלקוח, סוג השירות העסקי המבוקש, מקור הכספים לשירות העסקי, סבירות הפרטים שנכללו בטופס שבתוספת הראשונה, וכן מידע שפורסם באתר האינטרנט של הממונה ושל הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור. מדובר בכלי סיוע לבחינת הסיכון והמטרה האמיתית היא לסייע לעורכי הדין לזהות מקרים של ניצולם לרעה ו/או שימוש בהם, על ידי לקוחות, לצורך הלבנת הון או מימון טרור.

כעזר, פורטו נסיבות בתוספת הרביעית לצו, שיכול שיראו אותן כמצביעות על סיכון גבוה, בשים לב למידע או הסבר שיש בו כדי להפחית את הסיכון, אלו כוללות:

- לקוח שהוא איש ציבור זר;
- לקוח ממדינה או טריטוריה המפורטת בתוספת השנייה לצו, או שכלל הידוע לנותן השירות העסקי, הלקוח מבצע עסקאות מול מדינות או טריטוריות אלה;
- לקוח המבצע פעילות במזומנים בסכומים גדולים ללא הסבר או הגיון עסקי;
- לקוח שלנותן השירות העסקי יש חשש שהוא קשור לגורמים עברייניים או פעילי טרור, מבלי שנותן השירות העסקי צריך להציג שאלות ללקוח או לברר איתו עובדות;
- לקוח המבקש לבצע שירות עסקי ללא הסבר או הגיון עסקי;
- לקוח אשר נותן השירות העסקי סבור כי הוא בסיכון גבוה, בין השאר לאור תחום עיסוקו או נתון אחר נוגע לעניין שנמצא בידיעתו
- לקוח המבקש לבצע שירות עסקי בכספים שלנותן השירות העסקי התעורר חשש בנוגע למקורם.
- לקוח המסרב למסור פרטים הנדרשים למילוי הצו

46. מדובר בנסיבות שיכולות להצביע על סיכון גבוה, ולא בחזקות.

47. תהליך זה אמור להגן על נותן השירות מפני חשיפה למניפולציות מצד לקוחות ו/או כניסה לעסקאות בהן מעורבותו עלולה להגיע לכדי עבירה פלילית על פי חוק איסור הלבנת הון (בלי קשר תיקון מספר 13).

48. נותן השירות העסקי הוא זה שמחליט כיצד לבחון בסופו של דבר את העניין, לפי מיטב הבנתו ושיקול דעתו ושגיאות בשיקול הדעת לא אמורות לסכן את נותן השירות העסקי בהטלת סנקציה פלילית, אם כי עשויות להוביל להליך משמעותי.

חלק ב' (המשד) – הקלות ללקוח שהוגדר כ"לקוח חוזר" ולקוחות מסוג מסויים

ועדת היגוי לכללי איסור הלבנת הון על נותני שירות עסקי לשכת עורכי הדין בישראל

49. הכרת הלקוח החוזר וזיהויו מתבצעות "רק בעת ההתקשרות הראשונה עמו, וכן במקרה בו השירות העסקי המבוקש שונה מהותית מהאופן שבו נותן השירות העסקי מכיר את הלקוח משירותים קודמים שהוא נתן ללקוח."⁵ הכוונה לכך שנותן השירות העסקי יחליט על פי היכרותו העם הלקוח האם הוא מצריך או מצדיק מילוי טופס נוסף, ובכך להקל עם המנהלות הכרוכות במתן שירות ללקוח שמבצע מספר פעולות שמוגדרות כשירות עסקי המבחן הוא בהתאם להיכרות של נותן השירות העסקי ולפי שיקול דעתו והנחת המוצא היא ששיקול הדעת יופעל בצורה ראויה.

50. בנוסף, יש הקלות למוסד ציבורי וגופים מיוחדים, כמפורט בצו.

51. הצהרה על הנהנה ובעלי השליטה איננה נדרשת במקרים בהם השירות העסקי מתבקש ומתבצע לטובת תאגיד בנקאי, חבר בורסה, מנהל תיקים, מבטח וסוכן ביטוח, חברה מנהלת כהגדרתה בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005, לגבי קופות הגמל שבניהולה, נותן שירותי מטבע, בנק הדואר, גוף שהוקם בחיקוק, הקדש ציבורי הרשום במרשם ההקדשות הציבוריים, או הקדש ציבורי רבני שניתן לגביו אישור בית הדין הרבני כי הוא הקדש דתי רבני שנועד למטרות ציבוריות.

חלק ב' (המשך) – תחילה, תחולה ונוהלים

52. תחילת הצו בתוך 9 חודשים מיום פרסומו (2.12.14), דהיינו ביום 2.9.15.

53. אם קיים לקוח שהשירות העסקי לגביו נמשך במועד יום התחילה, אזי יש לזהות אותו ולבצע לגביו הליך של הכרת לקוח, תוך שנה מיום התחילה (כלומר עד ליום 2.9.16) ואם מדובר בלקוח חוזר אזי יש לבצע את הליך הזיהוי וההכרה בעת ההתקשרות הראשונה עמו מיד לאחר 2.9.15.

54. נותן השירות העסקי יקבע נהלים (או יאמץ את אלה המופיעים בתוספת החמישית), יפרסמם וידאג להדריך את עובדיו ביחס לקיום הוראות החוק והצו.

חלק ב' (המשך) – פיקוח וסנקציות

55. הפיקוח על ידי הממונה על מילוי חובות של עורכי הדין כולל פיקוח על קיום חובות הזיהוי, הכרת הלקוח, קיום בחינת הסיכון ושמירת מסמכים, הכל כמפורט בצו.

56. הפיקוח על פעולות נותן השירות העסקי יתבצע על ידי מפקחים באחריות הממונה שייקבע.

57. על פי נוהל הפיקוח מוגדר, שככלל, הפיקוח יתבצע על דרך של בקשת מסמכים מרחוק ולא בביקור במשרד נותן השירות העסקי.⁵

58. במקרים בהם יתגבש חשש להפרת הוראות החוק או הצו, או שלא יהיה שיתוף פעולה עם דרישה בכתב מרחוק, יוכלו המפקחים להגיע למשרד נותן השירות העסקי, אולם

⁵ ר' תקנות איסור הלבנת הון (הפעלת סמכות כניסה בידי מפקח לגבי גוף שבפיקוח שהוא נותן שירות עסקי), התשע"ה-

ועדת היגוי לכללי איסור הלבנת הון על נותני שירות עסקי לשכת עורכי הדין בישראל

שמורה לנותן השירות העסקי הזכות לבקש נוכחותו של נציג מלשכת עורכי הדין במהלך הביקור.

חלק ג' – כללים לבחינת תחולת ההוראות וליישום המשטר

59. עקרונות הבסיס להוראות התיקון אינם מורכבים, אולם הבחינה באלו מקרים יש להחילם עלולה להיות מלאכה מורכבת.

60. חלק זה יתמקד יותר בעקרונות שבבסיס התיקון, על מנת לייצר את תפישת העולם שעומדת מאחורי משטר האכיפה שתוקן.

61. התיקון לחוק בא במטרה לצמצם את האפשרות של סיוע, מבלי משים⁶, לפעילות עבריינית של מלביני הון אשר מנצלים את נותן השירות העסקי, תדמיתו, או נגישותו למערכות פיננסיות שונות, בכדי להסוות את מעמדם בעסקה ו/או בכספים.

62. לכן המאפיינים לפעולות שנכנסות לתחולת משטר זיהוי והכרת הלקוח הם:

62.1. פעולות שיש להן (או בהן) נגיעה פיננסית או שיוך לכספים;

62.2. פעולה שאיננה מייחדת את המקצוע של נותן השירות העסקי;

62.3. בחינת הסיכון היא הליך עצמי של נותן השירות העסקי לבדיקת הסיכון למעורבותו בשירות שנגוע בהלבנת הון או מימון טרור.

יובהר כי אין במאפיינים אלה כדי להוות מאפיינים הכרחיים או ייחודיים לשירות העסקי.

63. כאשר מדובר בייצוג או ייעוץ משפטי לכשעצמו, וכן כאשר מדובר בייעוץ חשבונאי כלכלי לכשעצמו, החובות לא יחולו.

יחד עם זאת, קו הגבול אינו חד ולרוב קיים תחום חפיפה בין הייעוץ המשפטי לבין השירות העסקי. לכן, על נותן השירות העסקי להקפיד לשים לב אימתי הוא מעניק שירות לצורך אחת מהפעולות המוגדרות כשירות עסקי ולהחיל את החובות במועד המתאים, עוד לפני ביצוע השירות העסקי.

64. פעילות של ייצוג בבית משפט על ידי עורך הדין וכן של ביקורת חשבונאית על ידי רואה החשבון, לא ייחשבו כפעולות המצריכות את זיהוי והכרת הלקוח, גם אם הן קשורות לאחת מהפעולות העסקיות שהוגדרו.

65. לרוב, החובות לא יחולו על פעולות ייעוץ מקדימות או נלוות גם במקרים בהם הן מבוצעות עבור הלקוח כחלק משירות עסקי מתוכנן (לדוגמא: הערכת שווי, מתן חוות דעת משפטית או כלכלית וכד').

66. אולם, במקרים בהם מדובר בחלק מהשירות העסקי עצמו ובמגעים מול הצד האחר לעסקה בשם הלקוח או מטעמו, יש לבצע את החובות.

67. כמבחן עזר שעשוי לסייע להבחין מתי ייצוג או ייעוץ משפטי (או חשבונאי) עובר את קו הגבול והופך לשירות עסקי אנו מציעים את מבחן המגעים מול גורמי חוץ. כאשר נותן השירות יעמוד בקשר אל מול גורמי חוץ בשם הלקוח או מטעמו לקידום השירות העסקי, או אז יהא מדובר בשירות עסקי לכל עניין, אף לפני גיבושו הלכה למעשה.

⁶ סיוע במודע חושף את נותן השירות למעורבות ישירה בעבירות מכה חוק איסור הלבנת הון

ועדת היגוי לכללי איסור הלבנת הון על נותני שירות עסקי לשכת עורכי הדין בישראל

68. לא ניתן להציב גבולות חדים לכל מקרה ומקרה ולרוב יהיה הדבר תלוי בנסיבות הפעולות המתבצעות עבור הלקוח ומטרתן. יש לשים לב לכך שמדובר בתחום דינמי, וכזה שיש בו מרחב ניכר של אפשרויות וסוגי פעולות. על כן, במקרים בהם יש ספק בדבר תחולת ההוראות מומלץ לנקוט בגישה מחמירה.

חלק ג' – המשך: נוהלי העבודה המומלצים

שלב ראשון ליישום הכללים - בחינת תחולת הכללים

69. בדוק האם השירות נכלל בהגדרת "שירות עסקי" בשים לב לנקודות הבאות:

(א) יש לזהות מי הוא הגורם המבקש ומי הגורם המבצע: צריך להגדיר מי הלקוח ומי הגורם המבצע ולבדוק התאמה להגדרת "נותן שירות עסקי" מכח החוק. שאלות עזר: מי הגורם המשלם, מי נותן הוראות, מי בעל האינטרס לפעולה, מול מי עומד נותן השירות בקשר שוטף. עליך לשים לב כי לעתים התשובות לשאלות יובילו דווקא אל הנהנה ולא אל הלקוח, אולם תוכל להסתייע בהן לצורך זיהוי הלקוח מולו תעבוד.

(ב) יש לזהות את סוג השירות: צריך לבחון מה השירות המתבקש ולהבחין שמדובר בשירות מרשימת השירותים המוגדרת כ"שירות עסקי". שאלות עזר: יש לבחון את סוג הפעולה המתבקשת, לראות אם מדובר בשירות נלווה או שירות שאיננו עולה בגדר פעולה עבור הלקוח או מטעמו לצורך קידום השירות העסקי שהתבקש, לבדוק את השלב בו היא מתבקשת, האם בוצעו חלקים קודמים מהפעולה, האם מעורבים נותני שירות עסקי נוספים ומה חלקם בפעולה.

(ג) יש לזהות מתי מבוצע השירות: צריך לבחון את השלב בו הפעולות המבוצעות על ידי נותן השירות העסקי מחילות את הכללים המחייבים ולוודא כי לא התחלת בשירות העסקי לפני מילוי החובות. שאלות עזר: יש לבחון את תחילת קידום ביצוע השירות העסקי ולוודא כי הליך הזיהוי וההכרה הושלם לפני קידום ביצועו.

70. בדוק האם השירות נכלל בהגדרת "שירות עסקי" על פי קריטריון זיהוי הלקוח ונותן השירות העסקי.

70.1. זהה את ה"לקוח" ואת "נותן השירות העסקי".

(בהחלט ייתכן שיהיו יותר מאחד מכל סוג).

שאלות שעשויות לסייע בהבחנה זו ומהוות כלי עזר:

- מי מבקש ממך לבצע את השירות?
- מי הגורם המשלם עבור השירות?
- מי משפר את מצבו מהשלמת השירות העסקי?
- לטובת מי מתבצע השירות העסקי?
- האם הפעולות המתבקשות ממך משלימות את ביצוע השירות העסקי או רק חלק ממנו?
- האם יש נותני שירות עסקי נוספים (או אנשי מקצוע נוספים) אחרים שמעורבותם נדרשת להשלמת השירות העסקי?
- מי אחראי מבחינת הלקוח לביצוע הפעולה?
- מדובר בנותן שירות אחר? מבקש השירות האם מדובר בלקוח של נותן השירות העסקי ואם כן האם מדובר בלקוח חוזר אם לאו.

ועדת היגוי לכללי איסור הלבנת הון על נותני שירות עסקי לשכת עורכי הדין בישראל

עליך לשים לב כי לעתים התשובות לשאלות יובילו דווקא אל הנהנה ולא אל הלקוח, אולם תוכל להסתייע בהן לצורך זיהוי הלקוח מולו תעבוד.

70.2. הגדר את הלקוח ובחן האם עבורך (כנותן שירות עסקי) מדובר בלקוח חוזר, אם לאו.
(שים לב שיייתכנו בהחלט הגדרות של לקוחות שונים לאותה פעולה, במיוחד כשיש מספר מעורבים, לדוגמא, נותן שירות שמסייע לנותן שירות אחר יכול להגדירו כ"לקוח" לצורך אותו סיוע).

70.3. הערך, האם תצטרך, או האם בכוונתך, להסתייע בנותני שירות עסקי נוספים במסגרת ביצוע השירות עבור הלקוח שהגדרת. בצע אותה בחינה לגבי נותני שירות מסוג אחר (הכוונה לכאלו שאינם רואי חשבון או עורכי דין).

70.4. בחן האם חל החריג ומדובר בשירות שאיננו במסגרת שירות מקצועי מטעמך או האם אתה מתבקש להעניק שירות עסקי למי שהוא מעסיקך. ככלל, במקרה בו מדובר בשירות המתבקש מכח מעמדך ותפקידך המקצועי, כנותן שירות עסקי (עורך-דין או רואה חשבון), לא יחול החריג ועליך למלא את חובות הזיהוי והכרת הלקוח.

70.5. בדוק האם הלקוח מילא מול גורם אחר את טופס הזיהוי וההכרה עבור אותו שירות עסקי. (למעשה הנך בודק האם הלקוח מוגדר כלקוח לצורך השירות העסקי אצל נותן שירות עסקי אחר מלבדך, בין אם באותו מקום עבודה בין אם לאו. בנוסף הנך בוחן אפשרות שלא להטריח את הלקוח יותר מפעם אחת ולמנוע כפילות זיהוי והכרה מקום בו ניתן להסתמך על הליכים שהתבצעו על ידי נותן שירות עסקי אחר. שים לב כי אין בכך בהכרח כדי לשחרר אותך מחובות הזיהוי וההכרה או מחובת בחינת הסיכון, אולם יש בכך כדי להקל ולקצר את התהליך).

70.6. בדוק מה לוחות הזמנים לביצוע הפעולה ומתי הביצוע הוא בלתי הפיך. בכך, תימנע מביצוע הפעולה לפני מילוי הטופס על ידי הלקוח וביצוע הליך הזיהוי וההכרה על ידך.

71. בדוק האם השירות המתבקש נכלל בהגדרת "שירות עסקי". הפעם על פי קריטריון סוג השירות.

71.1. קניה, מכירה או חכירה לדורות של נכסי דלא נידי;

שירות עסקי במסגרת עסקת נדל"ן יכלול פעולות עבור הלקוח שנועדו לקדם את הקניה, המכירה או החכירה לדורות של הנכס. ייעוץ משפטי כללי ללקוח במסגרת העסקה, לרבות בהתייחס לתנאי העסקה או תכנונה לא יהווה חלק מהשירות העסקי.
בדיקות מוקדמות לטובת הלקוח, מבלי שנדרשים מצדך קיום מגעים אל מול הצד האחר לעסקה, בשם או מטעם הלקוח, ולטובת העסקה, אף הן לא תיחשבנה כשירות עסקי.
ניסוח או מעבר על הסכמים הקשורים לעסקה יכול שייחשב כשירות עסקי ויכול שייחשב כייעוץ משפטי שאיננו עולה כדי שירות עסקי. המבחן יוכרע בעיקר על פי מהות הייעוץ המשפטי או עבודות

ועדת היגוי לכללי איסור הלבנת הון על נותני שירות עסקי לשכת עורכי הדין בישראל

הניסוח בקשר להסכם. ככל שמדובר בעבודה פנימית אל מול הלקוח בלבד, יהא בכך כדי לשוות לעבודה אופי של ייעוץ משפטי. מנגד, ברגע שהעבודה כוללת ייצוגו של הלקוח (או עמדותיו) כלפי הצד השני של העסקה, יהא בכך כדי להוות חלק מהשירות העסקי. השתתפות במו"מ או ניהולו ייחשבו כחלק מהעסקה ויהוו שירות עסקי. כך גם פניה לצדדים שלישיים מטעם הלקוח במסגרת קידום העסקה.

71.2. קניה או מכירה של עסק;

שירות עסקי זה יכלול את הפעולות לקידום קניה או מכירה של עסק. ייעוץ משפטי כללי ללקוח במסגרת העסקה, לרבות בהתייחס לתנאי העסקה, לא יהווה חלק מהשירות העסקי. חוות דעת משפטית, כלכלית, או הערכת שווי, אף הן לא תוגדרנה כשירות עסקי.

ככלל, בדיקת נאותות לפני רכישת עסק נתפסת כחלק מהמו"מ לרכישת העסק, שכן היא דורשת גילוי הסודות המסחריים והדוחות הכספיים של העסק אותו מתכוונים לרכוש, ולכן נחשבת כמתן שירות עסקי. חריג לכך הוא כאשר המדובר בבדיקת נאותות המבוצעת כהתייעצות מקדימה עבור הלקוח, ללא הצגת עמדה מטעמו כלפי הצד האחר לעסקה, ומבלי שעומדת על הפרק עסקה בשלבי גיבוש.

ניסוח או מעבר על הסכמים הקשורים לעסקה יכול שייחשב כשירות עסקי ויכול שייחשב כייעוץ משפטי שאיננו עולה כדי שירות עסקי. המבחן יוכרע בעיקר על פי מהות הייעוץ המשפטי או עבודות הניסוח בקשר להסכם. ככל שמדובר בעבודה פנימית אל מול הלקוח בלבד, יהא בכך כדי לשוות לעבודה אופי של ייעוץ משפטי. מנגד, ברגע שהעבודה כוללת ייצוגו של הלקוח (או עמדותיו) כלפי הצד השני של העסקה, יהא בכך כדי להוות חלק מהשירות העסקי. השתתפות במו"מ או ניהולו ייחשבו כחלק מהעסקה ויהוו שירות עסקי. כך גם פניה לצדדים שלישיים מטעם הלקוח במסגרת קידום העסקה.

71.3. ניהול נכסי הלקוח, ובכלל זה ניהול כספים, ניירות ערך ונכסי דלא

ניידי, וכן ניהול חשבונות של לקוח בתאגיד בנקאי (או בגוף דומה); שירות עסקי זה יכלול ניהול של הנכסים הנדונים, להבדיל מהחזקתם ללא פעולות ניהול. הסדר שמאפשר קבלת הוראות מהלקוח לטיפול וניהול הנכסים ייחשב כשירות עסקי. החזקתם מכח הסכם, על פי תנאים מוגדרים וללא שיקול דעת של נותן השירות, לא תיחשב כשירות עסקי.

71.4. קבלה החזקה או העברה של כספים לצורך הקמה או ניהול של תאגיד;

שירות עסקי זה כולל כל ניהול או העברה של כספים לצורך הקמת או ניהול תאגיד. תשלום שכר טרחה לנותן השירות בגין השירות, לא ייחשב קבלת כספים לצורך הקמת התאגיד. החזקת כספים לצורך הזרמתו אל התאגיד בהמשך, תיחשב כשירות עסקי.

ועדת היגוי לכללי איסור הלבנת הון על נותני שירות עסקי לשכת עורכי הדין בישראל

71.5. הקמה או ניהול של תאגיד, עסק או נאמנות לאחר.

שירות עסקי זה כולל פעילות ניהול (או הקמה) של תאגיד עסק או נאמנות לאחר.
השירות העסקי במסגרת הוא בדגש הניהול וההקמה של העסק או הנאמנות לאחר.
ייעוץ משפטי או חשבונאי הנוגע להקמה או לניהול האמורים לא ייחשב כשירות עסקי.
מעורבות בהקמת הנאמנות האמורה תיחשב כשירות עסקי.

72. החרגות - בחן האם חלים המקרים אשר מחריגים את חובותיך כנותן שירות עסקי על השירות העסקי המתבקש. במסגרת זו עליך לבחון:

- האם מדובר בפעולות המבוצעות במסגרת שירות הניתן למדינה או למשרד ממשלתי?
- האם מדובר בפעולות בפיקוח בית משפט? כדוגמא לכך בחן האם מדובר ב:
  - פעולות במסגרת כינוס נכסים.
  - פעולות במסגרת פירוק חברה.
  - פעולות במסגרת צו הקפאת הליכים לפי סעיף 350(ב) לחוק החברות.
  - פעולות במסגרת אפוטרופסות.
  - פעולות במסגרת ניהול עזבון.
  - פעולות אחרות.

73. קבלת הלקוח – להפריד בין קבלת הלקוח מנותן שירות עסקי אחר, שבפניו כבר מולא הטופס או קבלת הלקוח בפעם הראשונה, לצורך מתן השירות העסקי.

73.1. במקרה של לקוח שמילא כבר את הטופס לצורך השירות העסקי מול נותן שירות עסקי אחר – יש באפשרותך לקבל העתק מהטופס מהלקוח, ולבצע את בחינת הסיכון על פיו. במקרה שכזה יש לבדוק את תאריך מילוי הטופס, לאמת את זהות הלקוח ולוודא שהוא החתום על טופס הכרת הלקוח ושאין לו נתונים נוספים או עדכון לפרטים שמסר בטופס שהעתקו מצוי בפניך.

73.2. במקרה של לקוח שמבקש ממך את השירות העסקי מבלי שמילא את הטופס במועד מוקדם יותר, עליך לדאוג כי ימלא אותו בפניך, לפי סדר הדברים המפורט בהמשך.

74. הגדר את הלקוח וקבע אם מדובר בלקוח חוזר אם לאו.

לקוח חוזר יהיה כל מי שקיבל ממך (או ממשרדך) שירות עסקי פעם אחת לפחות במהלך תקופה של שנה טרם בקשת השירות העסקי, או לקוח שקיבל ממך שירות עסקי לפחות פעמיים במהלך תקופה של 4 השנים טרם בקשת השירות העסקי, או לקוח שנותן השירות העסקי מבקש להגדירו כלקוח חוזר והודיע על כך ללקוח; אסור לנותן שירות עסקי לתת שירות עסקי ללקוח בלא שזיהה את הלקוח ובלא שביצע לגבי הליך של הכרת הלקוח לפי הטופס; לגבי לקוח חוזר בלבד, יש לבצע הליך של הכרת לקוח רק בעת ההתקשרות הראשונה עמו, וכן במקרה בו השירות העסקי המבוקש שונה מהותית מהאופן שבו נותן השירות העסקי מכיר את הלקוח החוזר משירותים קודמים שהוא נתן ללקוח זה. אם הגדרת לקוח כלקוח חוזר, מומלץ לרשום את הסיבה להגדרה זו או לפרט את השירות הקודם שניתן לו.

ועדת היגוי לכללי איסור הלבנת הון על נותני שירות עסקי לשכת עורכי הדין בישראל

75. אם החלטת כי הלקוח איננו לקוח חוזר, או כי גם עת היותו מוגדר כלקוח חוזר עליו למלא (או לעדכן) את טופס הזיהוי וההכרה, העבר לו העתק מודפס של הטופס, בשפה המובנת לו ולך (או לגורם מוסמך כמתרגם מטעמך), ודאג כי ימלא אותו כמפורט בהמשך.

שלב שני ליישום הכללים (נוהלי עבודה) – זיהוי הלקוח, אימות פרטים ומילוי הטופס

76. העבר ללקוח את הטופס והסבר לו כי עליו למלא אותו בעצמו לפני מתן השירות העסקי. תוכל להוריד טופס בשפה המובנת ללקוח מאתר הממונה במשרד המשפטים (<http://index.justice.gov.il/Units/FBPS/Pages/default.aspx>), או לתרגם אותו בעצמך.

77. הסבר ללקוח כי הטופס יישמר אצלך לתקופה של לפחות 5 שנים ממתן השירות העסקי.

78. באפשרותך גם להסביר ללקוח מתי טופס זה ייחשף בפני גורם חיצוני (מפקח או הרשויות השונות). בהקשר זה באפשרותך להסביר ללקוח כי רישומים אחרים שלך לצורך בחינת הסיכון לא ייחשפו בפני המפקחים מטעם הממונה.

79. הסבר ללקוח כי אין ברישום שהלקוח מבצע כדי לפגוע בחסיון עו"ד-לקוח אך עצם קיומו של הטופס אינו חוסה תחת החסיון ושאלה זו תוכרע על פי תוכן המסמך ונסיבות העניין.

80. אמת את פרטי הזיהוי של הלקוח וקבל מסמכים על פי האמור להלן:

80.1. כשמדובר בתושב ישראל: שם, מספר זהות, תאריך לידה ומין יאומתו על פי אחד המסמכים הבאים:

- תעודת זהות;
- תעודת עולה (עד 30 ימים מיום הנפקתה);
- דרכון ישראלי תקף;
- רישיון נהיגה בתוקף הכולל תמונה;
- העתק מאושר של כל אחד מהמסמכים הנ"ל.

80.2. כאשר מדובר בתושב חוץ: שם, מספר זהות, תאריך לידה ומין יאומתו על פי אחד המסמכים הבאים:

- דרכון זר;
- תעודת מסע;
- העתק מאושר של כל אחד מהמסמכים הנ"ל.

80.3. כאשר מדובר בתושב האיזור ניתן לרשום את פרטי הזיהוי גם על פי כרטיס מגנטי שהנפיק המינהל האזרחי.

80.4. כאשר האדם הוא קטין שטרם מלאו לו 16 שנים, הזיהוי יתבצע לאחד מאפוטרופסיו בהתאם לנתוני האישיים.

80.5. כאשר מדובר בתאגיד הרשום בישראל: שם, מספר זהות ותאריך התאגדות יאומתו על פי אחד המסמכים הבאים:

ועדת היגוי לכללי איסור הלבנת הון על נותני שירות עסקי לשכת עורכי הדין בישראל

- העתק מאושר של כל אחד מהמסמכים הנ"ל.
  - נסח עדכני של פרטי החברה מרשם החברות;
  - תעודת הרישום (או העתק מאושר שלה). חסר בתעודה אחד הפרטים כאמור - על פי אישור של עורך דין;
  - העתק מאושר של יפוי כוח לנציג מטעם התאגיד לקבל את השירות העסקי עבורו;
- 80.6. כאשר מדובר בתאגיד שאינו רשום בישראל: שם, מספר זהותו ותאריך ההתאגדות שלו והמען שלו יאומתו על פי אחד המסמכים הבאים:
- על פי מסמך המעיד על רישומו (או העתק מאושר שלו), ככל שפרטים אלה מופיעים במסמך;
  - חסר במסמך אחד הפרטים כאמור – יש להשלימו על פי אישור של עורך דין;
  - בתאגיד ממדינה שלא מתקיים בה רישום לגבי תאגידי מסוגו, יש לקבל אישור של עורך דין על כך שלא קיים רישום במדינת ההתאגדות בצירוף פרטי הזיהוי של התאגיד;
  - העתק מאושר של יפוי כוח לנציג מטעם התאגיד לקבל את השירות העסקי עבורו;
- 80.7. כאשר מדובר בגוף/תאגיד שהוקם בחיקוק (בישראל או בחו"ל), יבוצע זיהוי מקל, על פי אחד המסמכים הבאים:
- על פי החיקוק שמכוחו הוקם הגוף או התאגיד;
  - אישור של עורך דין על קיומו של החיקוק בצירוף אישור על פרטי התאגיד;
- 80.8. כאשר מדובר במוסד ציבורי (רשויות מקומיות והמוסדות הלאומיים), יבוצע זיהוי מקל ונותן השירות העסקי יבצע אימות אישי של הנציג מטעם אותו מוסד, על פי נתוני האישיים. לצורך כך יקבל נותן השירות העסקי מהנציג של המוסד הציבורי יפוי כוח לפעול בשם המוסד הציבורי (או הסמכה לקבל בשבילו את השירות העסקי בשם המוסד הציבורי) וישווה את פרטי הזיהוי ביפוי הכוח או בהסמכה למסמך הזיהוי של אותו נציג. אופן האימות יבוצע על פי חלק נפרד שמופיע בטופס הייעודי.
- 80.9. יש לשמור העתק של כל המסמכים הרלבנטיים לזיהוי (כולל המסמכים הרלבנטיים לסוגי השירות העסקי שניתן ללקוח על פי התוספת הראשונה בהם נעשה שימוש לצורך אימות הפרטים שבטופס). משך השמירה 5 שנים ממועד מתן השירות העסקי (או לתקופה ממושכת יותר על פי דרישה בכתב מהממונה).
- 80.10. הגדרות מיוחדות לסעיפי הזיהוי בחלק הנ"ל:
- "עורך דין" – בעל רישיון לעריכת דין בישראל;
- כשמדובר בתאגיד זר "עורך דין" יהיה גם עו"ד בעל רישיון במדינת ההתאגדות של התאגיד (כל עוד היא איננה

ועדת היגוי לכללי איסור הלבנת הון על נותני שירות עסקי לשכת עורכי הדין בישראל

מהמדינות שבתוספת השניה) או במדינה החברה בארגון לשיתוף כלכלי ופיתוח (OECD).

- "העתק מאושר" – העתק מתאים למקור המאומת בידי אחד מאלה:
  - הרשו
  - ת שהנפיקה את מסמך המקור ;
  - עורך
  - דין (ר' הגדרה לעיל) ;
  - עובד
  - של נותן השירות העסקי שבפניו הוצג המסמך המקורי ;
  - רשות
  - כאמור בסעיף 6 לאמנה המבטלת את דרישת האימות לתעודות חוץ ציבוריות ;
  - נציג
  - דיפלומטי או קונסולארי ישראלי בחוץ לארץ.

81. הצהרת הלקוח בדבר נהנה :

- 81.1. על הלקוח למלא את החלק המתאים בהצהרה לגבי העובדה שהוא פועל עבור עצמו, או לפרט את זהות הנהנה לצורך השירות העסקי (במקרה של תאגיד יצוינו גם בעלי השליטה).
- 81.2. במקרה בו הנהנה לא ידוע על הלקוח לפרט זאת.
- 81.3. פירוט הנהנה (או בעלי השליטה) איננו נדרש כאשר מדובר בלקוח חוזר אשר התבצע לגביו הליך הכרת לקוח בעבר ונותן השירות העסקי סבור כי אינו נדרש לבצע הליך נוסף.
- 81.4. בנוסף, פירוט הנהנה (או בעלי השליטה) איננו נדרש כאשר השירות מתבקש לטובת אחד מהגופים הבאים⁷ :

- תאגיד בנקאי ;
- חבר בורסה ;
- מנהל תיקים ;
- מבטח וסוכן ביטוח ;
- חברה מנהלת כהגדרתה בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005, לגבי קופות הגמל שבניהולה ;
- נותן שירותי מטבע ;
- בנק הדואר ;
- גוף שהוקם בחיקוק ;
- הקדש ציבורי הרשום במרשם ההקדשות הציבוריים ;
- הקדש ציבורי רבני שניתן לגביו אישור בית הדין הרבני כי הוא הקדש דתי רבני שנועד למטרות ציבוריות (אלא אם כן קיבל נותן השירות העסקי הודעה מבית הדין הרבני כי האישור בוטל).

82. אימות זהות מבקש השירות – עליך לוודא אימות זהות מבקש השירות בהתאם

⁷ פטור זה אינו פוגע בחובה של הלקוח לציין כי הנהנה אינו ידוע, מקום בו זהותו איננה ידועה.

ועדת היגוי לכללי איסור הלבנת הון על נותני שירות עסקי לשכת עורכי הדין בישראל

למסמכי הזיהוי ולמלא את החלק הרלבנטי להליך אימות הזיהוי, שמופיע בטופס, על פי דרך אימות הזיהוי שהתבצעה.

82.1. אפשרות א' – זיהוי "פנים אל פנים", על ידי אימות מבקש השירות מול מסמכי הזיהוי מטעם אחד הגורמים הבאים:

- נותן שירות עסקי או מי מעובדיו;
- עו"ד בעל רישיון לעריכת דין בישראל;
- נציג דיפלומטי או קונסולארי ישראלי בחוץ לארץ;
- רשות שצוינה כאמור בסעיף 6 לאמנה לביטול דרישת האימות.

82.2. אפשרות ב' – זיהוי שאיננו "פנים אל פנים", במקרה בו ראית, טרם מתן השירות העסקי, שאין אפשרות סבירה לבצע זיהוי "פנים אל פנים" של הלקוח, ותיעוד העניין. הכל, בתנאים המפורטים בסעיף 6 לצו.

זיהוי זה יתבצע באמצעות כל כלי טכנולוגי שמאפשר היוועדות חזותית שתאפשר זיהוי ברור של הלקוח, לאחר עיון וקבלת העתק של מסמך הזיהוי מהלקוח שיהיה דרכון או תעודת זהות ליחיד, ותעודת התאגדות במקרה של תאגיד.

במקרה בו יש לך ספק בנוגע לזהות הלקוח עליך לדרוש מהלקוח מסמך זיהוי נוסף הנושא תמונה, שם ומספר זיהוי. כאמור, עליך לשמור את העתק מסמכי הזיהוי, אולם אין חובה לתעד ולשמור את שיחת הוידאו.

82.3. אפשרות ג' – על ידי אימות מבקש השירות מול מסמכי הזיהוי באופן אחר, בכפוף לאישור הממונה על אופן זה.

83. **אימות זהות הנהנה כאשר השירות מתבקש לטובת אחר** - באפשרותך לאמת את זהות הנהנה שנמסרה על ידי הלקוח (מקום בו מבקש השירות איננו הנהנה) תוך שימוש באמצעים סבירים להשגת מידע או בנתונים שהתקבלו ממקור מהימן להנחת דעתך. כלומר, אינך חייב לאמת זאת באמצעות המסמכים המאומתים לזיהוי מבקש השירות והנך יכול להשתמש בכל מקור מידע להנחת דעתך, לרבות אינטרנט או פרסום אחר.

84. עבור על הטופס ובדוק האם הלקוח מילא את כל הפרטים לשביעות רצונך. זו חובתך ומדובר בבדיקה חשובה. אנא הקפד לערוך אותה ביסודיות.

85. עבור על התוכן, וודא שכתב ידו קריא וכי התוכן מובן לך (במיוחד במקרים של שפות זרות). בדוק האם ישנם פרטי זיהוי שעל פניהם אינם סבירים, בין כתוצאה משגגה ובין במתכוון. במקרה שישנם פרטי זיהוי כאלה, הנך רשאי לפנות אל הלקוח בבקשה להבהרות או תיקון פרטים.

שלב שלישי ליישום הכללים – בחינת הסיכון ומילוי פרטים על ידי נותן השירות העסקי

86. לאחר השלב השני, עליך להשלים את התהליכים הבאים:

- 1) בדיקה מול הרשימה
- 2) בחינת סיכון ומילוי תאריך
- 3) בדיקה טופס שהגיע מנותן שירות עסקי אחר (ביצוע בחינת סיכון עצמאית נוספת).

86.1. **בדיקה מול הרשימה** - בדוק אל מול "הרשימה" אם מצויים בה

ועדת היגוי לכללי איסור הלבנת הון על נותני שירות עסקי לשכת עורכי הדין בישראל

שם או מספר זהות של הלקוח, של הנהנה או של בעל השליטה אצל הלקוח.
יש לערוך בדיקה זו לפני מתן השירות וכן כל שישה חודשים ביחס לעדכונים שברשימה, אל מול כלל הלקוחות שהשירות העסקי טרם הסתיים לגביהם.
מומלץ לבצע את הבדיקה השגרתית בתאריכים קבועים, כדי למנוע שגגות.

86.2. **בחינת סיכון להלבנת הון** - לאחר עיון בטופס ובפרטים שמסר הלקוח, עליך לבחון את הסיכון שהשירות העסקי קשור לפעילות של הלבנת הון או מימון טרור. מדובר בהליך עצמי חשוב שלך כנותן השירות העסקי ומטרתו למנוע ניצולך לרעה על ידי מבקש השירות ובעיקר מול מבקש שירות מתוחכם שינסה לנצל אותך לשימוש עברייני כאמור.
ככלי עזר תוכל לעיין בסיכונים ובחומר רקע על סיכוני הלבנת הון ומימון טרור, לרבות טכניקות נפוצות לכך בפרק המתאים במסמך הכללי שמופץ במקביל לכללי היישום.
החובות המוטלות עליך קובעות כי בחינת הסיכון תתבסס, בין היתר, על מאפייני הלקוח, סוג השירות העסקי המבוקש, מקור הכספים לשירות העסקי, סבירות הפרטים שנכללו בטופס שבתוספת הראשונה, וכן מידע שפורסם באתר האינטרנט של הממונה;
ישנן נסיבות (המופיעות בתוספת הרביעית לצו) שיכול ויראו בקיומן כמצביעות על סיכון גבוה, בשים לב למידע או הסבר שיש בו כדי להפחית את הסיכון;
אם תיעדת את בחינת הסיכון או בירור נוסף לגביה, לא יחולו על התיעוד הזה הוראות סמכות המפקחים לקבל מסמכים, כלומר אלו מסמכי עבודה פנימיים שלך.

שאלות שעשויות לסייע בתהליך בחינת הסיכון ומהוות כלי עזר:

- נתונים לא הגיוניים בעסקה;
- לקוח שמתנהל בצורה מוזרה, לרבות לקוח שמגיע עם הסכם "מבושלי" מבלי שהובהר לך כיצד הגיע לידיו;
- לקוח שמגיע אליך עם עסקה מוגמרת לאחר שקיבל ייעוץ מבלי שהוא מסביר לך ממי הייעוץ ניתן לו;
- לקוח שנדחה על ידי נותני שירות אחרים והוא אינו מסביר מדוע;
- לקוח שהוא איש ציבור זר;
- לקוח ממדינה או טריטוריה המפורטת בתוספת השנייה לצו או ש מבצע עסקאות מול מדינות או טריטוריות אלה;
- לקוח המבצע פעילות במזומנים בסכומים גדולים ללא הסבר או הגיון עסקי;
- לקוח שמתעורר מבחינתך לגביו חשש שהוא קשור לגורמים עברייניים או פעילי טרור (אין לך חובה להציג שאלות ללקוח או לברר איתו עובדות אלה);
- לקוח המבקש לבצע שירות עסקי ללא הסבר או הגיון עסקי;
- לקוח אשר אתה סבור כי הוא בסיכון גבוה, בין השאר לאור תחום עיסוקו או נתון אחר נוגע לעניין שנמצא בידיעתך;
- לקוח המבקש לבצע שירות עסקי בכספים שיש לך חשש בנוגע

ועדת היגוי לכללי איסור הלבנת הון על נותני שירות עסקי לשכת עורכי הדין בישראל

למקורם ;

- לקוח המסרב למסור פרטים הנדרשים למילוי הצו.

מסמכי עזר מהרשויות:

ביום 2/9/2015 פרסמה הרשות לאיסור הלבנת הון מסמך שכולל ריכוז "דגלים אדומים" שמהווים סממנים לסיכון למעורבות בהלבנת הון. ניתן להוריד את המסמך ולעיין בו בקישור הבא:

<http://index.justice.gov.il/Units/HalbantHon/docs/%D7%93%D7%92%D7%9C%D7%99%D7%9D%20%D7%90%D7%93%D7%95%D7%9E%D7%99%D7%9D%20%D7%9C%D7%A0%D7%95%D7%AA%D7%A0%D7%99%20%D7%A9%D7%99%D7%A8%D7%95%D7%AA%20%D7%A2%D7%A1%D7%A7%D7%99%20-%202.9.15.pdf>

גם באתר הממונה על נותני שירות עסקי ישנו פרסום לדגלים אדומים. ניתן לעיין בהם בקישור הבא:

<http://index.justice.gov.il/Units/FBPS/Obligations/Pages/RedFlag.aspx>

86.3. **בדיקה של טופס שמולא בפני נותן שירות עסקי אחר - כאשר** מדובר בלקוח שמילא את טופס הזיהוי בפני נותן שירות עסקי אחר (שאיננו ממשרד) לצורך השירות העסקי, אינך נדרש לבקש מהלקוח לחזור על פעולת מילוי הטופס גם בפניך ותוכל לעשות שימוש בטופס שכבר מילא הלקוח. במקרה שכזה עליך לקבל לידיך מהלקוח את ההעתק של הטופס שהוא מילא בפני נותן השירות העסקי האחר, לאמת את זהות הלקוח ולוודא שהוא החתום על טופס הכרת הלקוח ולעיין בתכניו. לאחר שוידאת כי הטופס ממולא כנדרש, עליך לבצע בחינת סיכון עצמאית כמתואר לעיל בטרם תוכל ליתן את השירות העסקי ללקוח.

שלב רביעי ליישום הכללים – הדרכת עובדים ונהלים מומלצים

87. השלב האחרון ביישום הכללים נוגע להדרכת עובדים ופרסום נהלי עבודה מומלצים.

88. עליך להדריך את העובדים שיכולים להיכלל כנותני שירות עסקי (עורכי דין ורואי חשבון). מומלץ להדריך גם עובדים נוספים במשרד הבאים במגע עם הלקוחות (מתמחים וכו').

89. באפשרותך לקבוע את המועדים להדרכה וכן את השיטה בה הם יודרכו.

90. בנוסף עליך לפרסם נהלי עבודה מומלצים. תוכל להסתמך על נהלי העבודה המופיעים בתוספת לצו, או כללי יישום אלה, או נהלים אחרים שהוכנו על ידך או על ידי אחרים, בהתאמה למשרדך.